

אבא, איפה היית?

„מה היה השם, בבקשה?“ שאלה.
„הר אבנר“, אמר יודי.

„לא יזכור מי שלחח את שייך?“ שאלה האוסטרית.
„הוא ישראלי“, הסביר יודי, שלא הבין במה מדובר.
האשה פישפשה, כנראה, ברשימותיה, ואחר-כך קראה
בייאוש: „אבל אין לנו כאן מישלחת מישראל!“
איך הגעתי לחדר זה, בין השייח' אחמד זאקי ימאני
ובין השייח' מאנה סעיד אל-עוטייבה, מהאמירויות המ
אוהדות? נראה כי המישלחת מן האמירויות הסתפקה
בפחות חדרים מכפי שזמינה, וכך השתחרר במפתיע
חדר בקומה זו. אנשיהקבלה של המלון לא ראו כל רע

— אילו הייתי יודע, הייתי —
— מובן שמעתי מדי פעם שמעות על מה
שמתרחש במיזרח. היילים שהיו שם ושחזרו הביתה
סיפרו לי כל מיני דברים. אך מה יכולתי לעשות? —
— הסתובבו אצלנו כל מיני שמעות. אבל
ידעתי שחילים שלנו אינם מסוגלים לעשות דברים
כאלה —
— חשבנו שזה יעבור, שההירדררות תיעצר

איכשהו —
— בליבי התקוממתי נגד הדברים האלה.
תאמן לי, לא פעם נדדה השינה שלי בלילות. אך
הרגשתי שאני בודד —

— תראה, יכולתי לעשות מעשה-שטות, ואז
היו זורקים אותי מהעבודה שלי, ואולי היו קורים לי
דברים רעים עוד יותר. חשבתי שכל זמן שאני נמצא
בעמדת-מפתח אני עוד יכול לעשות משהו כדי למנוע
הירדררות אימה עוד יותר —
— אל תשכח שהיינו במלחמה. במלחמה אתה
מתייצב מאחורי הממשלה שלך, מבלי לשאול הרבה
שאלות —

— לא רציתי לעזור לתעמולת-הזוועה של הר
אויב —

— אילו צעקתי, מה זה היה עוזר? מילא לא היו
מקשיבים לי, והייתי מקריב את עצמי סתם ככה —
— כל זמן שאפשר היה לדבר, היינו אדישים.
כשהרגשנו שצריכים לעזוק, כבר אי-אפשר היה לי
דבר —

— הצרה היתה שכל אחד מאיתנו, ששמרנו
על שפיות-הדעת שלנו, היה בודד. כל אחד מאיתנו
היה מוקף בהמון צורה, שהלך אחרי המנהיגים בעיניים
עיוורות —

— אמרתי לעצמי: אם עושים להם ככה, הם
בוודאי אשמים בזה בעצמם. אף פעם לא אהבתי
אותם —

— מה כבר קרה להם, לעזאזל! גם אנחנו
סבלנו, לא? —

— האמת היא שהיינו שיכורים, חשבנו שאנחנו
יכולים לעשות מה שאנחנו רוצים, וכשראינו שזה לא
כך, זה כבר היה מאוחר מדי —
— ידעתי שזה יסתיים באחד הימים באסון
נורא. בכיתי על זה בליבי. אבל —

ישראלי באופ"ק

היה עלי להיות במשך שלושה ימים בווינה. ביקשתי
מחברת-התעופה להזמין לי חדר בבית-מלון. הסתבר כי
באסניה הרגילה שלי היו כל החדרים תפוסים. הזמינו
לי מקום במלון אינטרקונטיננטל.

כשבאתי למקום, הוא דמה למחנה צבאי. מסביב
עמדו שוטרים מיוחדת-עלית, המושיש בתת-מיקלעים
דרוכים. הרחובות היו כימעט חסומים במכוניות-מישטרה.
בכניסה למלון הותקן מית
קן לבדיקה לאקטרונית.
כאילו לא די בכך, נפתחה
מיוזותי ונערך בה חיפוש
מדוקדק.

מה קרה? העובדים הי
אוסטריים האדיבים האירו
את עיני. במלון עומדת
היום להיפתח ועידת ה-
אירגון של המדינות ה-
ייצאות נפט — אופ"ק. בי
וועידה האחרונה של אופ"ק
בווינה ביצע הטוריסט
האגדתי, קארלוס, את החי
טיפה הגדולה שלו.

עברתי בקושי את הר
אכסדרה, שהמתה מרוב
כתבים, אנשי-טלוויזיה ו-
אנשי-ביטחון. והגעתי לשולחן-הקבלה. שם היקצו לי את
החדר מס' 1209. בקומה העליונה של המלון.

כשנפתחו דלתות המעלית בקומה 12, מצאתי את
עצמי בארץ ערבית. כעשרים אנשי-ביטחון ערביים, וגם
כמה אוסטריים, עמדו וישבו במיסדרון, דרוכים. שלושה
מהם ישבו לפני הדלת מס' 1209.

השרת, שפחת לי את הדלת, התייחס אלי ביראתי
כבוד, שהיתה בלתי-רגילה גם בארץ זו של אדיבות
קיצונית. העני לו טיפ נדיב וסגרתי אחרי את הדלת.
באותו הרגע עצמו יצלע הטלפון.

קול מיוזותי המסיר על שמשפטים ערביים, שהבינותי
את תוכנם רק בקושי. גימגמתי תשובה. הקול עבר
לאנגלית מיוזותי: „האם זהו חדר המישלח של האמיר
רויח המאוחדות?“
הכחשתי.

התבוננתי בחדרי. על השולחן עמד בקבוק גדול של
שמפניה אוסטריה. בדלי של קרח, ולידו כוסות וכרטיס
ברכה של מנהל המלון. במקום אחר הודקרה מעטפה
גדולה נוספת, שהכילה ברכות חמות עוד יותר. מעולם
לא הייתי אישיות כה חשובה.

ידיד ערבי, שעמו נפגשתי כעבור כמה שעות, השלים
את הסיפור. הוא טילפן אלי זמן-מה אחרי בואי, אך
אנשי-המרכייה לא איתרה אותי ברשימת-האורחים.

במחוז, מצטיירת הבעה של חיבה אמיתית, חמה. כך
קיבלו אבותיהם, בימים הטובים, את הקיסר פראנץ-
יוזף, לא בכדי מתלחשים לא פעם בווינה, בטוב-לב,
שקרייסקי הוא אחרון הקיסרים מבית האבסבורג.
אחרי שהציג אותי לפני הצמרת המקומית, (זהו ידיד
שלי מישראל, עיתונאי אימץ מאוד...) ישבנו בשורה
הראשונה. האולם מלא מפה אל פה בגברים ובנשים
בני כל הגילים, בבגדי-שבת. כולם נראים כאיכרים
וכבעלי-מלאכה מסודרים. זהו עמוד-השדרה של המיפלגה
הסוציאליסטית במחוז — כנס המזכיר את מספ"י מלפני
40 שנה. לפני שהסכה אגודה מיקצועית של עסקנים
שכירים ומנהלי-חברות, חסרי אידיאלים, מוסר ושורשים.
כאו, אחרי מאה, שהימלגה עדיין חיה ומתפקדת.

שניים מראשי המיפלגה המחוזית נואמים על המצב.
ואז עלה קרייסקי לדוכן. הזהירו אותי מראש כי מצב
בריאותו התערער, שאינו מה שהיה פעם. אך לא הבחנתי
בכל סימן לכך כשדיבר. הוא נאם בשפה עממית, שגלשה
לא פעם לניב אוסטרי, התחלתי להבין את סודו של
איש זה, שבעודו נוקט ביוזמות בינלאומיות נועזות,
השנויות לא פעם במחלוקת קיצונית, הוא נשאר מושרש
עמוק בקרקע-הצמיחה המיפלגתית העממית.

בדרך אמר לי שאינו רוצה לדבר על פרשת-השחיתות,
המסעירה את אוסטריה, ושבה מעורבים ראשי המיפלגה
היריבה. (וזהי שערוריה עסיסית מאוד, שנולדה ממש
בשביל העולם הזה: כספים של חוסכים קטנים בקרן
בנייה הועברו למנהיגי-המיפלגה במומנים, במעטפה סגו-
רה, על-ידי מזכירה יפה. יש חשש שמא אשת-מיסטרין
שנייה התחזתה כאותה מזכירה, ומה עוד.) אבל ברגע
שהוא עולה על הדוכן, אין הוא יכול להתאפק. הוא עושה
קציצות מן המיפלגה היריבה ונשבע כי מיפלגתו הסוצי-
אל-דמוקרטית תחזיר לאוסטריה את תדמיתה הגדולה
הנקייה. אלף הפעילים באולם צוחקים, מחאכים כפיים,
נהנים.

קרייסקי מסביר בצורה עממית פשוטה בעיות מסובכות
למדי: איך משפיע שיעור-היריבה באמריקה על הכלכלה
האוסטרית, כיצד ניתן להתגבר על המשבר הכלכלי
הפוקד גם את אוסטריה, מדוע הזמין לביקור את מועצת
קד'אפי הנוראי, את ישראל הוא מזכיר רק פעם אחת,
בחצי מישפט. הוא מזוהר מפני האשליה כי מחירי-הנפט
יישאלו נמוכים. „אפשר לסמוך על הר בגין שיעשה
משהו, שיעלה את המחיר-
רים...“ רמו למילחמה אפי-
שרית בלבנון. הקהל מבין,
מחייך.

קרייסקי

בסוף: קריאה בנוסח
מאמץ-כדורגל לקבוצתו לי-
התגייס למאמץ, לנצח ב-
בחירות הקרובות ולתת
דוגמה לאוסטריה כולה.
אחרי האסיפה מחיאות-
כפיים סוערות. הקהל מלי-
וה את הקאנצלר החוצה,
הכל רוצים ללחוץ את ידו.
נוסעים למיסעדה יפה-
פיה בכפר סמוך, על גדת
אגם נויזידל, כדי לאכול
ארוחת-צהריים עם ראשי
ההנהגה המקומית.

שותים שנאספ של תפוחים, אחר-כך בירה, ויושבים
לאכול. עשרה גברים, ותיקי המיפלגה, שקרייסקי הוא
כאבא שלהם.

מדברים על המיפלגה, על השערוריה (שערוריה
מתוקה, מפני שהיא מתרחשת הפעם אצל היריב) ועל כל
מיני אישים. קצת ניתוח פוליטי, קצת רכילות. תקופת
הקיסר עדיין תופסת חלק גדול מן השיחה. (הקיסר
הזקן רצה לראות פעם מנהל סוציאלי-דמוקראטי אמיתי.
המנהיג שהזמין סירב ללבוש פראק, כנדרש, אך לבש
חליפת-זנב. כששאל אותו הקיסר מדוע, השיב הסוציאלי-
דמוקראט הוותיק באופן חגיגי: „גם לפרולטריון יש
מערכת נימוסים והליכות משלו!“) בסוף מעניקים בעלי-
המקום לקאנצלר שלושה בקבוקים של יינות מקומיים,
שאותם נתן לו הקאנצלר אחר-כך כמתנה. (אני מקווה
שמעניקיהשי לא יקראו שורות אלה).

בדרך הלך החזור, במכונית מדברים על המצב,
על ישראל, על איראל שרון, על אש"ף, על כוונות
האמריקאים, על ביקור קד'אפי, על שימרון פרס, על
מילחמת איראן-עיראק. קרייסקי מדבר בחופשיות גמורה,
בידעו כי לא אפרסם מילה.

יש הבדל עצום בין תדמיתו בישראל לבין האמיתי.
אני כימעט חושש לכתוב זאת: קרייסקי אוהב את
ישראל במעמקי נפשו, דואג לה וחרד לגורלה. זהו
אהבה נכונה, הגורמת מדי פעם להתפרצויות, ביגלול
העלבון הבלתי-מודע על החייה הלא-צודקת, יש לו
ביקורת נוקבת מאוד על דרכה של ישראל, אך בלב
רבים וטובים בישראל יש ביקורת דומה. הוא חרד
בי מה שקורה בשטחים הכבושים, והתפתחות היחסים
בין ישראל והערבים, עלולים להביא לאסון היסטורי,
החלפנו מידע ודיעות, וחוששני שלא עודדנו איש
את רעהו. כשהחזיר אותי למלון שלי (ועידת אופ"ק
הסתיימה שעה קלה לפני כן, והשוטרים האחרונים בשטח
פערו זוגות-צעניים כפשיאו אורו במכונית) יכולתי רק
להגיד לעצמי, בפעם המיירוע-כמה, שהיחסים בין קרייסקי
ישראל הם טרגדיה לשני הצדדים. לא נותרו הרבה
יחודים חכמים ונבונים כמוהו בעולם.

במסירתו לאורה אחר, אבל השמפניה והברכות, שהוכנו
לשייח' מן המפ"י, נותרו בו.

כך השתפפתי במשך יומיים עם גדולי העולם. פגשתי
אותם במעלית, באכסדרה, חשתי בטיבה של
עוצמה — עוצמה אמיתית, שאינה זקוקה לנשק, למליצות
נפוחות, לדיבורים על „קומה זקופה“. היא היתה מורגשת
על כל צעד ושעל — במבטי העובדים, בהצטופפות
העיתונאים, קומץ האנשים האלה שולטים בכלכלת העולם.
החלטה אחת שלהם יכולה לעצור את הגלגלים בעשרות
ארצות, להביא אבטלה ועוני למיליונים, או לדרבן שוב
את הכלכלה הצולעת ולהביא לפריחה חדשה.

מאות רבות של עיתונאים (ובניהם עיתונאיות נאות
מאוד) מארצות-רבות עשו במלון ימים ולילות, ברגע
שעבר בלובי אדם בעל חזות ערבית נדלקו זרקורי
הטלוויזיה של תריסר צוותים. יפאנים, רוסיים, הרבה
צרפתים, אמריקאים. אהדים הכירו אותי ועטו עלי. מה
מעשי כאן? כשהסברתי להם כי הדומנתי למלון לגמרי
במיקרה, וכי אין לי כל עניין בשכרם הערביים, החליפו
ביניהם מבטים בריימשמות וחייכו. כמובן, כמובן...
ואז, ביום האחרון לפני שחרתי הביתה, הכל נגמר.

הניידות צפרו, המרצדסים השחורות הגדולות (ההמשור-
יינות) התמלאו בשייח'ים, השירה הגדולה הדרה לעבר
נמלה-תעופה. תוך דקות נעלמו השוטרים, המכשירים
האלקטרוניים, אנשיהביטחון.

ההתרגשות נגווה. המציאות האפורה חזרה.

טיול עם קרייסקי

ברונו קרייסקי שמע שאני נמצא בווינה, ושאל אם
אני רוצה להילוות אליו בנסיעה למחוז בורגנלנד שעל
הגבול ההונגרי. הודעתי לו שאשמח מאוד.

יום לפני כך עוד ירד בווינה שלג, שנמס עם הגיעו
ארצה. אך בשבת היה מוגה-אוויר חמים ונעים (חוששני
שאכן חיללנו את השבת, שני יהודים חנטאים שכמונו,
אך ישראל גם כשהוא חטא. ישראל הוא).

שדות, חורשות, כרמים, בורגנלנד (ארכ המצודות)
היא מחוז אוסטרי, אך יש בו גם אכלוסיה ותיקה
של הונגרים וסלובאקים. בדרך האחרון התפתח האזור
הנחשל בכוחות עצמו בצורה מוהירה תחת ההנהגה
סוציאליסטית. הכפרים והעיירות פורחות.

נוסעים לעיירה איינושטאט, בירת המחוז, בעלת
8000 תושבים, במכוזה הטירה הימפיה של מישפחת
אסטרהאזי ההונגרי, שאחד מבניה מילא תפקיד כה
עגום בפרשת דרייפוס. כאן חיבר יוזף היידן רבות מיצרי
רותיו, כאן היתה גם קהילה יהודית פורחת, שבניה-מקום
מדברים עליה בחיבה. רק לאחרונה הוסכם להעביר
את המיסמכים של קהילה זו לידי מוסדות יהודיים.
עד כה התנגדו לכך הפטרוויטים המקומיים. בטענה שהוא
„חלק מן המורשה התרבותית של המחוז.“

בשולי העיירה, לפני בניין המועדון הסוציאלי-דמו-
קראטי, עוצרת המרצדס השחורה שלנו. תימורת-ניוער
קרואטית מקומית, במדים, פותחת במנגינת-מארש כליות.
קרייסקי מתקבל במחאות-כפיים חמות — לא כמנהיג
רם ונישא. היורד מן האולמפוס של השילטון, אלא
כאבא טוב. לפני האנשים והנשים, פעילי המיפלגה

ימאני